

A photograph of three large, brown-capped mushrooms growing in a grassy field. The mushrooms have thick, light-colored stems and are surrounded by green grass. The background is a soft-focus green field.

Úvodní slovo ředitelky domova

Vážené klientky, vážení klienti, drazí přátelé Domova pro seniory Světlo,

dostává se vám do ruky další číslo našeho D-magazínu, které nám připomíná nadcházející podzim. Z aktivního a slunného léta se vracíme postupně k chladnějšímu počasí. Sklízíme úrodu, dozrává nám podzimní ovoce, na polích sbíráme brambory a řepu, stromy začínají shazovat listí. Začátek podzimu bývá slunný, ale postupně se počasí změní.

Přijde i čas bilancování s koncem roku. Plno věcí se nám společně podařilo, ale na hodnocení letošního roku máme ještě dost času ☺.

Přeji Vám všem, abychom mohli společně načerpat ještě hodně energie ze slunce, abychom si užili krásné barevné dny podzimu v radosti, štěstí a zdraví.

Mgr. Šárka Nováčková
ředitelka domova

Josef Lada: Září

"Tak, a už je zase září,
slunce ještě pořád září.
Na podzim to nevypadá,
i když občas listí padá.
Je to léto, ale babí!
Pavouci své sítě staví.
A když na ně padne rosa,
rozzáří se i ta vosa."

D-magazín

Vydáván pouze pro vnitřní potřebu

Domova pro seniory Světlo

Sídlo zařízení:

Drhovle 44, 397 01 Písek

IČO: 708 69 812

Tel.: 382 789 611 – recepce

Datová schránka: ID: mvcki29

Redakční mail: social@dps-svetlo.cz

Odpovědná osoba pro vydávání

Mgr. Martina Kolářiková, DiS.

www.dps-svetlo.cz

FB: Domov pro seniory Světlo

Drhovle a Písek

Číslo účtu: 2723271/0100

Distribuce: zdarma na nástěnky, do dílen, kluboven a veřejných prostor domova.

DLOUHODOBĚ NÁS PODPORUJÍ:

SLEDUJTE AKTUÁLNÍ DĚNÍ V DOMOVĚ

PROSTŘEDNICTVÍM INTERNÍHO TELEVIZNÍHO
KANÁLU NA SVÝCH PŘIJÍMAČÍCH

V PÍSECKÉ POBOČCE SI MOHOU KANÁL NALADIT
KLIENTI, KTEŘÍ MAJÍ SPOLEČNOU ANTÉNU

DĚNÍ V DOMOVĚ...

Ve dnech 23. a 24. září 2022 se budou konat komunální volby, voliči budou vybírat zástupce do zastupitelstev obcí a měst.

V Domově pro seniory Světlo bude pro tyto účely zřízena volební místnost. Za imobilními klienty přijde volební komise na pokoj.

Domov pro seniory Světlo v Drhovli navštíví volební komise v pátek 23. 9. 2022, volit se bude v klubovně oddělení III.

Právo hlasovat v komunálních volbách mají občané České republiky starší 18 let. Každý volič vybírá zástupce do zastupitelstva obce, kde má trvalé bydliště. Při vstupu do volební místnosti je nutné prokázat se platným občanským průkazem, nebo pasem.

Volit mohou klienti, kteří mají v domově zřízené trvalé bydliště. Klienti s jiným trvalým bydlištěm volí ve svém volebním okrsku, nebo ve své obci. Volební průkaz se pro tyto volby nevydává.

Bližší informace budou zveřejněny na nástěnkách domova.

Valorizace důchodů září 2022

V září 2022 proběhne z důvodu vysoké inflace mimořádná valorizace důchodů.

Každý důchod se skládá ze dvou částí – základní a procentní výměry. U mimořádné valorizace se od září zvýší pouze procentní výměra důchodu, a to o 5,2 procenta.

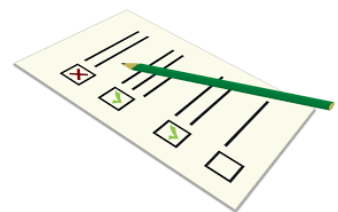
Všechny valorizace probíhají automaticky a příjemci starobního důchodu nemusí pro zvýšení důchodu z důvodu valorizace vyplňovat žádné speciální formuláře.

Dotazníky spokojenosti 2022

Během září a října bude v DS Světlo probíhat každoroční šetření spokojenosti formou dotazníků. Ty budou k dispozici v Písku na recepci, u sociálních pracovníků v aktivizačních dílnách a na dalších veřejných místech.

Žádáme klienty, jejich rodiny a známé, aby vyplněné dotazníky odevzdávali do schránky umístěné v Písku vedle kanceláře a v Drhovli naproti kanceláři sociální pracovníce.

Josef Lada

Září barví sady v kraji,
jablka se červenají.
Nad kopcem se směje drak,
letí vzhůru do oblak.

*autor: národní umělec Josef Lada
zdroj: velký kalendář*

Přítomni: Mgr. Šárka Nováčková, Mgr. Martina Kolářiková, Jitka Kalinová
Mgr. Miroslav Felcman, Jarmila Ždimerová, Jiří Sladovník, Danuše Hovorková,
Richard Douša

Ředitelka domova Mgr. Šárka Nováčková na úvod přivítala všechny přítomné.

Schůzky výboru s vedením domova budou probíhat každou první středu v měsíci. Jednou za čtvrt roku budou schůzky s klienty domova.

Na schůzce členové výboru uvedly připomínky od klientů, které budou předány vedoucím jednotlivých úseku.

• **STRAVOVÁNÍ**

- *Dotaz, zda bude nadále pouze jedna večeře?* → Od 10.10.22 budou nové zimní jídelní lístky, ve kterém je výběr ze dvou večeří. Jsou k nahlédnutí na sesternách, příp. v aktivizační dílně.
- *Klientům je někdy místo másla uvedeného v jídelním lístku podáván margarín.*
- *V jídelníčku chybí sladké kaše.* → V zimním jídelníčku jsou.
- *Často velmi tvrdá rýže.*
- *Proč jsou k večeři studené brambory s tvarohem a keфіrem?* → Na přání klientů.
- *Je možnost ½ porce přílohy?* → ANO, bylo řešeno také na poslední schůzce vedení s klienty. Je potřeba sdělit informaci personálu přímé péče.
- *Někteří klienti měli minulý týden plesnivý chléb.* → Způsobeno špatnou dodávkou z pekárny, klienti neprodleně dostali chléb jiný.
- *Dotaz, proč jsou podávány neustále těstoviny – vrtulky a ne např. špagety?* → Vzhledem k zdravotnímu stavu většiny klientů - lepší podávání stravy klientům.
- *Klienti mají krátký čas na jídlo - dotaz, jak probíhá rozvoz stravy a pomoc při jídle?* → Nejprve je strava rozvezena všem klientům, až poté personál pomáhá s jídlem klientům, kteří pomoc potřebují. Klienti mohou jíst, jak dlouho chtějí - je možné přendat jídlo na vlastní talíře klientů.
- *Stále klienti dostávají málo ovoce.*

• **ZDRAVOTNICTVÍ**

- *Klienti mají problém sehnat doktora – specialistu (oční, zubař,...).* Vznese dotaz, proč domov neuzavře s někým smlouvu? → Toto v současné době nelze s žádnými lékaři nasmlouvat. Praktického lékaře má každý klient v Písku svého, v případě nutnosti MUDr. Pohořského. Pokud klient není se svým praktickým lékařem spokojený, může si domluvit lékaře jiného. Je to plně v jeho kompetenci. V současné době má zde pacienty 22 praktických lékařů.
- *Dotaz na dopravu k lékařům.* → Pokud lékař odmítne napsat sanitku, dopraví klienta k lékaři rodina, taxi, případně fakultativně zaměstnanec domova služebním vozidlem – účtováno jako fakultativní služba dle ceníku.
- *Dotaz, zda máme novou nutriční terapeutku?* → Ano, kontrolovala zimní jídelníčky.

- **PÉČE**

- *Dotaz, jakou práci vykonávají pečovatelky a jakou zdravotní sestry?* → Sestry podávají léky, komunikují s lékaři, provádí převazy atd. Pečovatelky provádí přímou ošetrovatelskou péči u klientů – hygiena, oblékání, stravování atd. Zdravotní sestry pečovatelkám pomáhají i s přímou péčí!
- *Klíčový pracovník – dle sdělení klienti neznají své klíčové pracovníky, nechodí za nimi, neřeší s nimi poskytování služby?* → Klíčový pracovník musí minimálně 1x za měsíc za klientem přijít. Ověřit si spokojenost klienta, a zda mu poskytované služby vyhovují. Pomáhají s odmrazováním ledniček, úklidem pokoje, utírání prachu.
- *Dotaz, jak často je odnášeno špinavé prádlo?* → Denně.
- *Dotaz, proč není individuální přístup ke klientům? Zda je nutné chovat se ke všem stejně?* → Individuální plánování služby by mělo zajistit i individuální přístup. Pokud se tak neděje, je potřeba obrátit se na klíčového pracovníka.

➔ POSKYTOVÁNÍ SLUŽBY JE O VZÁJEMNÉ KOMUNIKACI MEZI KLIENTY A PERSONÁLEM. POKUD JE KLIENT SCHOPEN SDĚLIT SVÁ PŘÁNÍ A POTŘEBY, MĚL BY TAK UČINIT.

- **AKTIVIZACE**

- *V domově je málo společenského vyžití (výlety, promítání filmů, pořádání šachových turnajů, atd.)* → Snažíme se uspořádat alespoň 1 výlet do okolí v měsíci. Bohužel není mnoho klientů, kteří by se jich mohlo účastnit - vzhledem k nepříznivému zdravotnímu stavu. V domově je 83 klientů, aktivizace se musí přizpůsobit všem.
- Dvě aktivizační pracovnice dopoledne zajišťují chod v dílně, třetí se věnuje individuální aktivizaci na pokojích klientů. Odpolední akce a aktivizace v dílně nejsou klienty příliš vyhledávány. Proto se pracovnice odpoledne věnují převážně individuální aktivizaci na pokojích.
- *Proč není „družba“ s jinými domovy?* → V „době Covidu“ nebylo možné jiné domovy navštěvovat. Tento měsíc se jede do Mačkova na Westernový den, minulý měsíc byli klienti v Drhovli. Jiná spolupráce není plánovaná, využívalo by jí velmi málo klientů.
- *Dotaz, zda dotazníky spokojenosti nemohou být respondenty podepsané?* → NE – musí být anonymní, podepsání je dobrovolné.
- Pochvala aktivizačních pracovníků a rehabilitačních pracovníků.
- *Nákupy klientům* – jsou určeny pro klienty, kteří **si nemohou nákup zajistit sami nebo s pomocí rodiny!!!** Probíhají odpoledne 1. a 3. týden v měsíci. V ostatních termínech a v případě, že klient má funkční rodinu, nebo je schopen si nákup obstarat, je nákup službou fakultativní – úhrada dle platného ceníku.

V Písku dne 7.9.2022

Zapsala: Mgr. Martina Koláříková

ZÁŘÍ latinsky September od latinského septem (tj. sedmý), neboť do roku 153 př. n. l. bylo září v římském kalendáři sedmým měsícem v roce. Tento název se v současnosti používá v mnoha evropských jazycích. České pojmenování měsíce září vzniklo ze spojení „za říje“ ("během říje"), tedy původně staročesky „za řuje“. Staročeské slovo „řúti“ se postupně vyvinulo do současného řvát. Září je tedy měsícem, v němž se zvěř páří a vydává charakteristické zvuky, čili řve.

V měsíci září začíná období podzimní sklizně a školní rok. Kromě ovoce a brambor dozrává také vinná réva a chmel. Proto se v lidové tradici českých zemích odehrávají v tomto měsíci tzv. sklizňové slavnosti – vinobraní, dočesná. Bývali jsme krajina Inářská, a tak počátkem září probíhala i sklizeň, neboli trhání, Inu. 28. září je v Česku den sv. Václava, den státního svátku, do nedávné minulosti den, kdy se v hornatých krajích sváděl dobytek z letních pastvin do vsí k přezimování. V některých oblastech také končila roční služba čeledi a zároveň se uzavíraly smlouvy s hospodáři na příští rok. Po svatém Václavu se platila poddanská daň z půdy majiteli panství. Ta se platila povětšinou v naturáliích.

Září je hlavní dobou sklizně ovocných plodů, podle pranostiky „svatého Matouše (21.9), každé jablko se ukouše“ a „na sv. Václava každá plaňka je zralá“ a dále „Do svatého Matouše (21.9) má být sklizeno vše to nejnutnější“, kde se tak nestalo, činili do sv. Michala (29.9.) Rýmované pravidlo hospodářské nabádá: Zelí, brambory, kopej řepu, kapusty, kedlubny, mrkev schovej v sklepu.

PRANOSTIKY NA ZÁŘÍ

- Teplé září – dobře se ovoci i vínu daří.
- V září mnoho požárů bývá, proto se obloha rdívá.
- Záříjový déšť polím potrava, záříjové spršky pro víno otrava.
- Záříjová slota – hrstka deště, fůra bláta.
- Po hojných deštích v září osení zimní se podaří.
- Bouřky v září – na jaře mnoho sněhu.
- Ozve-li se v září hrom, bude v zimě zavát každý strom.
- Teplé září – říjen se mračí.
- Září víno vaří a co nedovaří, říjen dopeče.
- Jaké počasí v září, tak se i březnu vydaří.
- Divoké husy na odletu – konec i babímu létu.
- Podzim bohatý na mlhu věští v zimě mnoho sněhu.
- Září, na léto jde stáří.

Zdroj: <https://cs.wikipedia>

Toman Karel

Září (Měsíce)

Můj bratr dooral a vypřáh' koně.
A jak se stmívá,
věrnému druhu hlavu do hřívý
položil tiše, pohladil mu šíji
a zaposlouchal se, co mluví kraj.

Zní zvony z dálky tichým svatevečerem;
modlitba vesnic stoupá chladným šerem.
Duch země zpívá: úzkost, víra, bolest
v jediný chorál slily se a letí
k věčnému nebi.

Svatý Václave,
nedej zahynouti
nám ni budoucím.

ÚSMĚVY NAŠICH PŘEDKŮ: HUMORISTICKÝ KALENDÁŘ – ZÁŘÍ PŘED 130 LETY (1892)

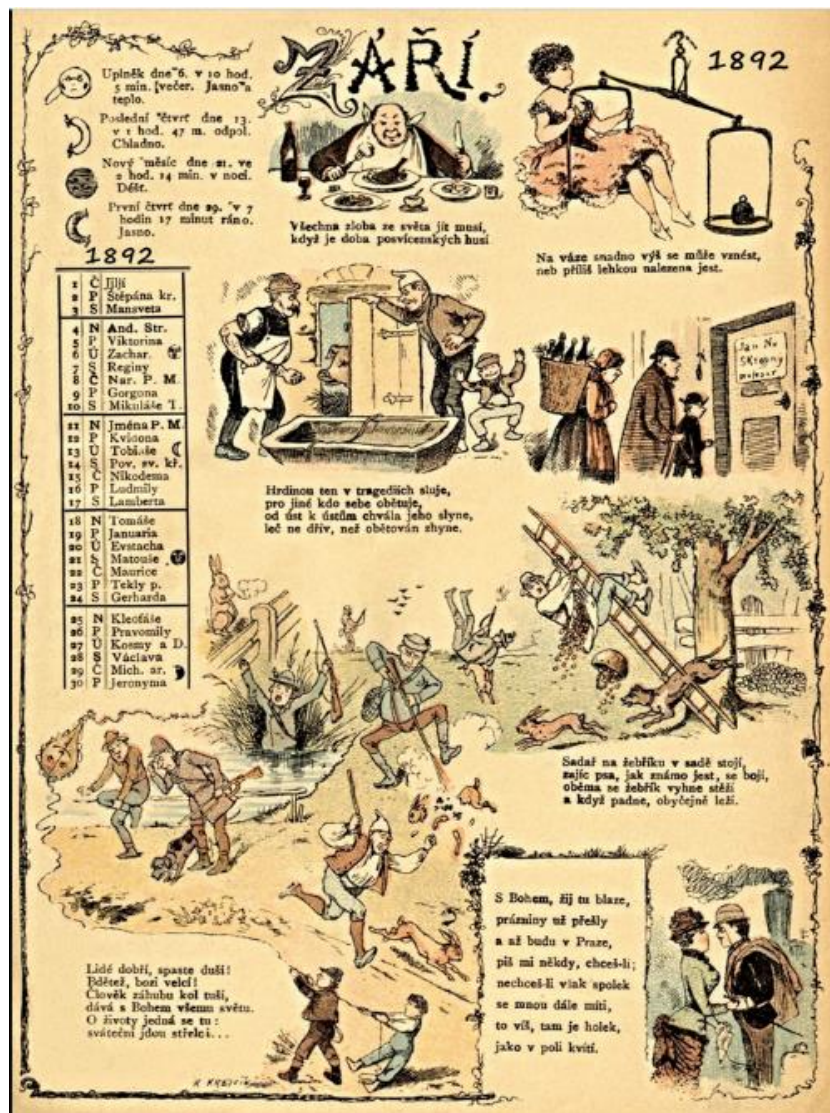
Prázdniny jsou za námi a posvícení před námi. Čuníci a husy se trásli o své životy a oprávněně, většina z nich skončila na posvícenském stole. Září byl i měsíc sklizně ovoce, pouštění draků a lovení zvěře a z toho všeho vznikalo spoustu veselých chvil.

„Všechna zloba se světa jít musí když je doba posvícenských husí.“

„Na váze snadno výš se může vznést, neb příliš lehkou nalezena jest.“

„Hrdinou ten v tragédiích sluje, pro jiné kdo sebe obětuje, od úst k ústům chvála jeho slyne, leč ne dřív, než obětován zhyne.“

„Sadař na žebříku v sadě stojí, zajíc psa, jak známo jest, se bojí, oběma se žebřík vyhne stěží a když padne, obyčejně leží.“

ŠKOLNÍ ROK ZAČÍNÁ

Z knihy *Veselé prázdniny*, napsal Adolf Wenig, obrázky maloval Richard Lauda (asi 1920) Všechno má svůj konec. Také prázdninám odzvonilo a nastává školní rok, po oddechu s chutí do učení! Maminky vypravují děti do školy, děti se těší, co tam zase nového uslyší a uvidí. Ty přespolejší s radostí nastupují cestu do vsi, kde je škola.

„Cestičko do školy přes hory, přes doly, cestičko do školy ušlapaná, když jsem tě šlapával, často jsem plakával, sněhem jsi bývala zasypaná.“

A tak si prozpěvuje drobný žáček, který loni chodil prvním rokem do školy se slabikářem.

„Když jsem chodil do školy, učil jsem se písmena á – bé – cé, á – bé – cé strkal jsem je do pece.“

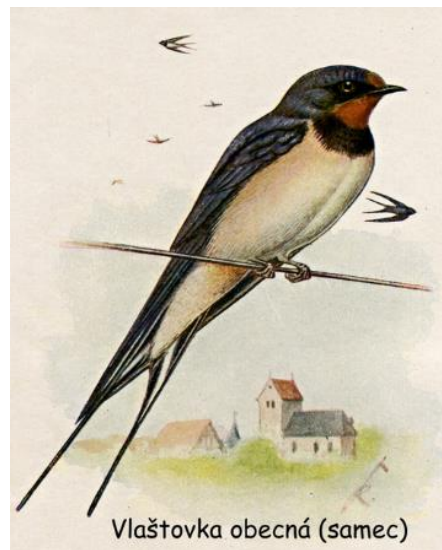

To už má chlapec letos za sebou. Už umí číst, už je také větší a silnější. Cesta do školy bude pro něj snazší. Žáčkům už z dálky kyne na přivítanou školní budova, vyvýšená nad ostatní domky vesnice. Hned jak u ní budou, uvidí nad jejími vraty nápis: Pojď sem, dítě, uč se moudrým býti!“Sejdou se ve třídě se svým učitelem, spoustu nových věcí od něho uslyší a samy mu budou také povídati, jak prožili uplynulé prázdniny.

<https://www.facebook.com/ceskezyvyky>

VLAŠTOVKA - V BÁJÍCH A POVĚRÁCH LIDU ČESKÉHO

Jedna z bájí o příchodu vlaštovek vypráví, že když první lidé byli vyhnáni z ráje, smiloval se Bůh nad nimi a poslal na svět jaro, jehož příchodem se stala půda úrodnou a zvěstovately jara byly vlaštovičky bílé jako padlý sníh. Z počátku je lid ctil, ale postupem času si jich přestal vážit, rozmetal jim hnízda a vlaštovky odletěly, s nimi odešlo i jaro. Když pak na prosbu naříkajících se vrátily, byly pochyťány, zavřeny do věže, kde jim lid peří strhal, aby nemohly odletět. Ale do věže udeřil „Boží posel“ (blesk) a ptáčekové se vrátili do nebe. Když lid tesknil a litoval svého hříchu, dal se Bůh vlaštovičkami uprosit a poslal je opět na svět, ale na památku bolesti, kterou zakusily, jim dal peří černé.

Vlaštovka obecná (samec)

Proč mají pod zobákem peří červené, vypravuje pověst: Když hořel v Jerusalemě chrám, pomáhaly vlaštovičky hasiti, nosily vodu, při čemž se opálily. Na památku toho mají kolem zobáčku ohnivé peří. Někde se bájí, že pomáhaly vytahovat hřeby z ran Kristových a při tom se pod zobáčkem krví potřísnily. Ty hřeby měli obstarat zlí vrabci.

Vlaštovky pomáhaly hospodářům ve chlévech, kde chytaly obtížné mouchy. Hmyz vlaštovky chytají v letu, k čemuž se hodí široké zobáčky a vynikající letové schopnosti (v rozpětí měří 35 cm, váží pouhých 20 g). V letu se i napijí z vodní hladiny. Z hlíny a slámy, kterou nosí v drobných zobáčcích, staví miskovitá hnízda těsně u stropu. Kdysi hnízdily ve skalách, dnes hnízdí pod střechami. Mezi dubnem a srpnem v něm odchovávají jednu nebo dvě až šestičetné snůšky.

O vlaštovkách se píše již ve Starém zákoně, zabývali se jimi starořeční učenci. Až do 18. století však přetrvávala i taková vysvětlení zimního mizení ptáků, jako že vlaštovky přecházejí zimu v bahně na břehu jezer, nebo v dutinách stromů, ve skalních rozsedlinách stulený v chomáče po způsobu netopýrů. Vlaštovka ale podniká dlouhé lety na africká stanoviště, kam odlétá na přelomu září a října a vrací se v dubnu.

Zdroj: Ptactvo v názorech, pověrách a zvycích lidu českého, 1895

<u>JIŘIČKA OBECNÁ</u> Buduje své polokulovité hnízdečko s malým vchodem z kousků bláta.	 pěvci.		Je hmyzožravá, svou kořist loví za letu. Preferuje mouchy, mšice a létající mravence.
<u>VLAŠTOVKA OBECNÁ</u> Lepí otevřené miskovité hnízdo bokem ke stěně, příležitostně využívá pevné podložky.	 Pěvci.		Živí se létajícím hmyzem, který chytá v letu nebo sbírá z vodní hladiny. Za letu takto i pije. V době dešťů má hlad, protože hmyz nelétá.

ŘEHOŘ I. VELIKÝ

3. září se připomíná sv. Řehoř Veliký I, papež a učitel církve. Patron dolů, zpěváků, hudebníků, studentů sborového a chorálního zpěvu, zedníků.

Narodil se kolem roku 540 v Římě do významné patricijské rodiny Gordiána z rodu Anicia a Sylvie, kteří měli velký majetek na Sicílii. Stal se prefektem, ale vzdal se výhodného úřadu i velkého majetku, aby šel za Kristem jako mnich. Byl ale povolán na Petrův stolec a z něj velmi úspěšně řídil církev přes velké množství nesnází. Řádl mor, hlad, langobardská vojska, klesala kázeň, bylo třeba šířit evangelium do nových misií, jeho tělo sužovala nemoc. S tím vším se Řehoř I., služebník služebníků, a především Ducha svatého, s jeho pomocí utkal a zvítězil. Zanechal mnoho dopisů a spisů, upevnění liturgie a zpěvu. Nejznámějším je "gregoriánský chorál". Zemřel l. p. 604.

Atributy: holubice, chudí, kniha, Kristus (z jehož boku vychází proud krve do kalicha), liturgie, pero, rouška, tiára. Je zobrazován i s postavou vystupující z očiště.

NAROZENÍ PANNY MARIE, LEGENDA O HADECH A BABÍ LÉTO (8.9.)

Den slavení narození Panny Marie byl vybrán v 5. století v Jeruzalémě, jako výroční den posvěcení baziliky postavené v místě, kde se Panna Maria podle tradice narodila sv. rodičům Jáchymovi a Anně. V tomto místě dnes stojí bazilika sv. Anny. Od 7. století se slaví v tento den svátek Narození Panny Marie.

Svátek narození Panny Marie patří k nejstarším mariánským svátkům a uvádí nás již na práh podzimu. To je i patrné z nejedné naší báje a pověsti, podle nichž v tento den tajemní hadi zalézají do podzemních děr, poněvadž později jich země již nepřijímá. Had, který se opozdil, plazí se dobrovolně ke křižovatkám, aby ho tam lidé ubili. V podzemí musí hadi zůstat až do sv. Jiří (24.4.). Podle jedné z pověstí leží na zlatém stole v podzemí velký zlatý had, v kotouč svinutý a okolo něho menší hadi. Na jaře ptají se mladí, ze spánku probuzení hadi: „Již je čas?“ Načež starý had, jejich král, odpovídá: „Již je čas!“, pak teprve hadi vylézají z podzemí.

Lid také bájí, že Panna Maria vznášejíc se do nebes, pozbyla svého pláště, který v povětří na vlákna se rozdělil, na zem, co babí léto padá. Bílá vlákna „babího léta“ jsou vlastně předita malinkých pavoučků, jinak zvaná „příze Panny Marie“. Zmíněný pavouček je z rodu pavouků loveckých, pavoučkové se drží na poletujících a větrem hnaných předitvech, jednak aby lapali drobný hmyz, jednak aby se snadno a rychle dostali na jiná místa.

Skutečný den Mariina narození není znám. Podle data 8. září byl později Katolickou církví stanoven 8. prosinec (devět měsíců zpět) jako den Mariina početí, kdy římskokatolická liturgie slaví Slavnost Neposkrvněného početí Panny Marie.

KABINET KURIOZIT - DŮLNÍ KONĚ

Zdroj: <https://www.facebook.com/kabinetcoolkuriozit>

Koně se do dolů začínali dostávat s tím, jak se prodlužovala délka šachet. V Českých zemích se první zmínky o koních v podzemí datují do poloviny 19. století. Koně pracovali velmi podobně jako na povrchu při koněspřežných drahách (tzv. koňky - předchůdce tramvají). V Československu se koně občas používali i v 50. letech, přičemž ve 40. letech byli na Ostravsku stále nepostradatelní.

O koních tradovala spousta legend, například to, že byli na svátky vytahováni na čerstvý vzduch. To je ale silně nepravděpodobné. Vytahování koně byla nákladná a zdoluhavá činnost, která byla pro koně navíc velmi nepříjemná a stresující. Další legenda praví i o tom, že byli koně v dolech slepí, což ale také není pravda, protože se "v důchodu" prodávali na statky. Navíc se v podzemních konírnách a maštálích svítilo, jako v celém dole. Těžkou dřinu jim zase vynahradilo velice kvalitní ustájení a prémiové krmivo, které by na povrchu těžko dostali. V dole samozřejmě měli zájem na tom, aby kůň vydržel co nejdéle, tak se o ně starali, jak nejlépe mohli. Jednak proto, že koupě koně nebyla zrovna levná záležitost, ale hlavně kvůli tomu, že spousta koní zemřela strachy a vyděšením ještě v důlním výtahu, kdy za nepředstavitelného rachotu sjížděli do nitra země s nejistým osudem. V takovém případě se muselo tělo mrtvého koně znovu vyvézt na povrch a koupit další kůň, u něhož samozřejmě nebylo zaručeno, že strachy také nezemře hned ve výtahu.

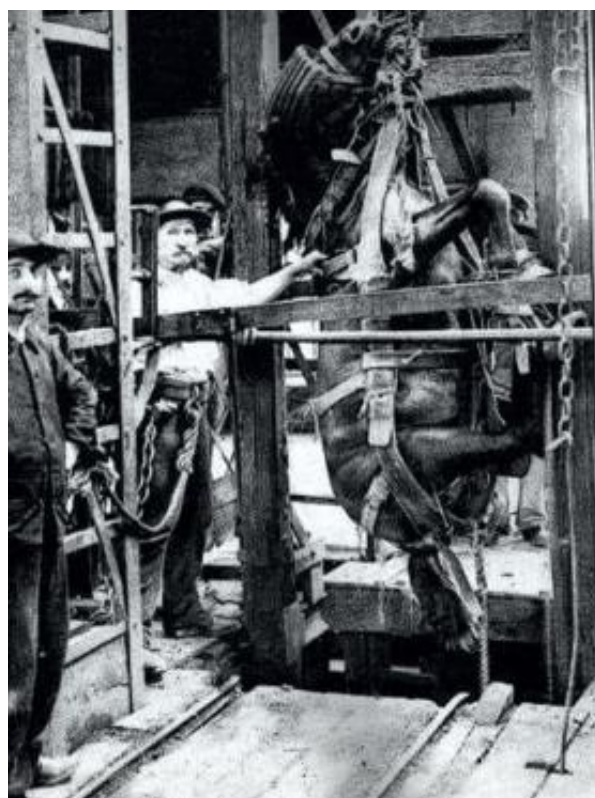
Horníci ke koním často velmi přilnuli a snažili se jim všelijak ulehčovat nezáviděníhodný osud, třeba výrobou improvizovaných helem (na fotce). Také koním trpěli různé vtípky, jakože kůň často dokázal nepozorovaně horníkovi vytáhnout z kapsy svačinu, nebo i jazykem otevřít lahev od piva!

Nepřekvapivě byla úmrtnost koní velmi vysoká, ale i po smrti měl důlní kůň jistou cenu. Například ve Francii se mrtvý důlní kůň vykupoval za 40 franků, mrtvý horník ale nikoho nezajímal.

Důlní koně ale měli i důchod (pokud se ho dožili). Pokud odfárali určitý čas, byli vytaženi na povrch a obrovský zájem o ně měli majitelé statků. Farmáři a statkáři si jich velmi cenili, protože koně byli zvyklí na těžkou práci, takže byli z tažení těžké rubaniny velice svalnatí a utáhli více nákladu, než obyčejný "povrchový" kůň.

Spouštění koně muselo být velice nepříjemné jak fyzicky, tak i psychicky. Některé legendy také praví, že když se koni do šachty nechtělo, museli ho nejdříve opít a pak teprve spustit. Dostal injekci sedativ, byly mu zavázány oči a pomocí popruhů byl zavěšen pod klec, nebo přímo místo těžní nádoby byl spuštěn do dolu.

Replika důlního koně Ferdinande, který v Ostravské sloji Albert sloužil mezi léty 1881 až 1900 je k vidění v hornickém muzeu Lanek Park v Ostravě.

BABIČČINA ZÁSTĚRA

Hlavním účelem babčiny zástěry byla ochrana šatů, protože jich měla jen pár. I proto, že zástěry se praly snáze než šaty a zástěry potřebovaly méně materiálu. Ale kromě toho sloužila jako ochrana rukou k vytahování horkých pánví z trouby. Byla výborná na usušení dětských slz a často se používala také na čištění špinavých uší.

Zástěra se používala k nošení vajec i kuřat a káčátek. Když přišla návštěva, tyto zástěry byly ideálními úkryty pro stydlivé děti. A když byla zima, babička si zástěru ovíjela kolem sebe.

Ty velké staré zástěry utřely mnohá zpocená čela, skloněná nad rozpálenou kamny při vaření a pečení. Piliny a špalky dřeva se nosily v té zástěře do kuchyně. Ze zahrady se v ní nosily všechny druhy zeleniny. Rovněž vylouskaný hrách. Na podzim se zástěra používala ke sbírání jablek, které spadly ze stromů.

Když přišla nečekaná návštěva, bylo úžasné, kolik nábytku dokázala tato zástěra oprášit během několika vteřin. Když byla večeře hotová, babička vyšla na verandu, zamávala zástěrou a muži věděli, že je čas vrátit se z pole na večeři.

Potrvá dlouho, než někdo vymyslí něco, co by nahradilo tu „stareomódní zástěru“, která sloužila tolika účelům.

Babička dávala své horké pečené koláče na parapet, aby vychladly. Její vnučky kladou své na parapet, aby se rozmrazily. Teď by se asi zbláznili, kdyby zjistili, kolik bacilů bylo na té zástěře. Myslím ale, že já jsem od zástěry nikdy nic jiného nechytil, jen lásku. Zdroj: <https://www.facebook.com/Milujeme-Česko>

Aktivizační program v Domově pro seniory Světlo, pobočka Písek

Aktivizační dílna, individuální aktivizace

Pondělí: 9.00 - 11.00

Úterý: 9.00 - 11.00

Středa: 9.00 - 11.00

Čtvrtek: 9.00 - 11.00

Pátek: 9.00 - 11.00

Skupinové čtení:

Úterý 9.30 - 11.00

Skupinové cvičení:

Pondělí, středa 9.30 - 10.30

Bohoslužba:

Čtvrtek 10.00 - 11.00

Vaření:

Pondělí 13.30 - 15.00

Nákupy pro klienty (lichý týden):

Čtvrtek od 13.00

Společná oslava narozenin:

poslední týden v měsíci

Aktivizační činnosti v Domově pro seniory v Drhovi

Aktivizační dílna, individuální aktivizace

Pondělí – pátek 9:00 – 11:00, 13:00 – 15:30

Keramická dílna

Pondělí – pátek 9:00 – 11:00, 13.00 – 15.30

Filmový koutek

Pátek od 10.00

Cvičení

pondělí, středa, pátek od 9.00

Kulinářský koutek

Úterý 9.00 – 11.00

Relaxační místnost

Pondělí – pátek 9:00 – 11-00 13:00 – 15:30

Bohoslužba

Čtvrtek od 10:00

Narozeninový den

1 x měsíčně od 14:00

Akce, výlety, besedy

dle aktuálního plánu akcí

Canisterapie

dle domluvy 1x měsíčně

JEDNO HEZKÉ ODPOLEDNE A JEŠTĚ NĚCO NAVÍC...

Den jako malovaný. Byl pátek 17. června a v Domově důchodců Světlo v Písku se slavilo 20 let od jeho založení. Tomu pochopitelně předcházely velké přípravy. Nejprve Roman posekal trávník na zahradě a takřka přes noc tam vyrostly stany s lavičkami. Dávno předtím Blanka, Dana a Verunka, děvčata z dílny, už připravovaly zboží do stánků a květinovou výzdobu. Také pochopitelně "kmital" veškerý personál, včetně vedení domova, aby v den "D" všechno klaplo. A je to tady. Hudba "Kosatky" připravena, mažoretky a "zipáci" rovněž. Klienti a návštěvníci, vesměs rodinní příslušníci, jsou na místě. Přijelo i několik klientů a pracovníků z Drhově. A mohlo se začít. Jako první se mikrofonu ujala paní ředitelka Šárka Nováčková. Po jejím krátkém projevu dostala slovo ta, která stála u zrodu domova, paní Miluše Štojdlová. Ta rovněž, jako farářka Církve československé husitské, domovu požehnala. S projevem vystoupila i starostka města Písku, paní Eva Vanžurová. Za klienty poděkoval všem zaměstnancům domova Slávek Felcman, který se na závěr s další klientkou, paní Měšťanovou, pomodlil Otčenáš. Všechny potom čekal bezvadný program plný hudby a tanečních vystoupení. Pochopitelně nechybělo ani obligátní pohoštění ve formě klobásek, sladkostí a piva nebo limonád. Skoro všichni se dobře bavili. Lidé se potkávali a povídali si. Já osobně jsem měl velkou radost, když mi naše paní recepční Markéta přinesla ukázat pětíměsíčního vnoučka Kubíka. Patrně nejmladšího účastníka tohoto parádního setkání všech generací. Ono je vůbec hezké, když se lidi takhle mohou sejít. A za to patří všem, kdo takováto setkání připravují, velký dík nás všech. Je příjemné se jich můžeme účastnit. Dokud se lidi dokážou takto scházet a neomezují se akorát na koukání na televizi nebo mobilní telefon, není to s námi zas tak špatné. A proto se obyvatelé domova i ti co se nás starají těší na další podobná setkání. Jen houšť a větší kapky.

Slávek Felcman, obyvatel domova

DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ V DRHOVLI

První zářijový den nás v Domově pro seniory Světlo navštívil ochotnický soubor z Dobeve „DIDO.“ Připravili si pro nás pověst o výstupu Praotce Čecha a jeho věrné skupiny na horu Říp nazvanou „O zbloudilém Čechovi, aneb s praotcem pod kopcem.“ Všem se divadelní hra moc líbila a přítomní herci sklidili velký potlesk. Po skončení představení ochotníci i diváci ochutnali z dobrot, které jsme v rámci vaření připravili pro celý divadelní soubor. Tímto moc děkujeme za nevšední zpestření čtvrtěčního odpoledne a těšíme se na příště.

OSLAVA 100. NAROZENIN

Den 6. září 2022 nebyl pro nás jen tak obyčejný den, neboť jsme měli jedinečnou příležitost oslavit s naší klientkou, paní Ludmilou Horákovou, její 100. jubileum.

Na tuto výjimečnou událost jsme v rámci aktivizace připravili netradičně zdobený narozeninový dort s živými květy, občerstvení a různé dekorace. Společná oslava s klienty domova proběhla na terase.

Gratulací bylo mnoho od zaměstnanců i klientů domova.

K tomuto významnému jubileu jí též za město Písek přijela popřát starostka Eva Vanžurová s vedoucí odboru školství a kultury Marií Cibulkovou. Předaly ji překrásné kytice, dárkové balíčky a v neposlední řadě pěknou knihu o Písku s pamětním listem.

Oslavenkyně byla z celé situace dojatá a děkovala za všechny dárky. Největší radost jí udělal překrásný květinový dort se svíčkami a kniha o Písku, která jí připomene část jejího života prožitou v tomto krásném Jihočeském městě.

VČELÍ ÚLY V DRHOVLI

Včelaření je vášeň na celý život a je jedním z nejstarších oborů lidské činnosti. Nejedna z našich klientů také včelařil a my bychom mu rádi umožnili zavzpomínat na ta léta, proto jsou nové obyvatelky zámecké zahrady v DS Světlo v Drhovli včely medonosné, respektive dva včelí úly. Včelky a jejich práce je natolik fascinující a zajímavá, že stojí za to, si o jejich životě povídat. Naši klienti tak mají možnost stát se na chvíli včelařem/včelařkou a seznámit se s životem v úlu.

Včely jsou úžasná stvoření, které – navzdory tvrzení o jejich pílí – umí také lenořit a vyhýbat se povinností. Málokdo ví, že jsou to bytosti, které mají své „nálady“ a že si dopřávají siesty nebo že se rozdělí i o poslední sousto... Při našem prvním povídání o včelách jsme se dozvěděli, jak se včelka vyvíjí, čím se živí, jaké práce v úlu musí zastat. Povídali jsme si o včelí královně, trubcích i o včelím rojení.

Prohlédli a potěžkali jsme si medový rámeček před a po vytočení, seznámili se s potřebným včelařským vybavením. Sladkou tečkou na závěr našeho povídání bylo vytočení prvního medu z našich úlů v ručním medometu.

MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL

V době od 19.8. – 21.8.2022 probíhal v Písku mezinárodní folklorní festival. Tradičně se zde sjíždějí soubory z celého světa např. z Makedonie, Rumunska, Mexika, Indie atd.

V pátek 19.8. navštívili tanečníci a tanečnice ze Slovenska také náš domov. V rámci pohoštění jsme ve čtvrtek připravili bramborový salát a o den později upekli křehoučké řízečky. Na osvěžení se podávala citronáda, káva a donut. Soubor dvaceti účinkujících „roztančil“ celý sál. Krásní mladí lidé, krásné vyšívání kroje, svižná hudba, kterou umocnil cimbál a housle, tím vším na nás dýchl slovenský folklór, který je nám tak blízký.

Téměř hodinové vystoupení se všem přítomným moc líbilo a odměnou byl pro vystupující dlouhý potlesk. Poté se podávalo již zmíněné pohoštění. Rozloučili jsme se v přátelském duchu a budeme se těšit třeba zase někdy na viděnou.

LOUČENÍ S LÉTEM

Na sklonku léta jsme v Domově pro seniory Světlo v Drhovli uspořádali pro naše klienty a jejich rodinné příslušníky akci „Loučení s létem“. Program zahájila paní ředitelka Mgr. Šárka Nováčková, která přivítala všechny přítomné i milé hosty paní starostku města Písku Mgr. Evu Vanžurovou, místostarostku obce Drhovle paní Boženu Havlíkovou a bývalou paní ředitelku Mgr. Miluši Štojdlou.

Poté už následoval kulturní program, o který se postaral folklorní soubor Písečan a Mažoretky Písek. Obě vystoupení sklidila velký potlesk a účinkujícím za jejich vystoupení moc děkujeme. Celým odpolednem nás provázela naše oblíbená kapela Rytmix pod vedením pana Pavelky. Zazněly oblíbené písničky našich klientů i písničky na přání.

Pro všechny přítomné bylo připraveno bohaté občerstvení v podobě sladkého i slanečného pečiva, grilovaných klobás, našich vyhlášených „zámeckých“ koláčků a dalších dobrot.

Nechyběl ani stánek, ve kterém se prodávaly různé rukodělné výrobky z aktivizačních dílen. V letošním roce převládala nabídka keramických výrobků, drátkovaných dekorací, šitých polštářků, tašek či košíků z pedigu.

Počasí nám přálo, nálada byla výborná a všichni odcházeli v dobré náladě z příjemně stráveného odpoledne se svými nejbližšími.

ZÁŽITKOVÉ POSEZENÍ V ZAHRADĚ S POZNÁVÁNÍM BYLINEK

Hezké počasí láká k příjemnému posezení na zahradě. Ta naše nabízí své bohatství v podobě různých léčivých bylin a koření. Ve středu 10. 8. 2022 jsme se s klientkami sešly u stolu, kde se rozvonělo několik druhů rostlin a společně jsme určovali jejich názvy. Zajímavé bylo, že každý z klientů vnímal rostlinky rozdílně, různými smysly. Např. někdo rozpoznal oregano díky vůni, někdo díky růžovým kvítkům a tvaru listů. Většina přítomných vzpomínala na své zahrádky a na používání bylinek v kuchyni. Poté jsme bylinky připravili na sušení a již se těšíme, jak je budeme používat při vaření.

VÝLET NA LOMEC

V druhé polovině prázdnin byl čas na uskutečnění dalšího výletu, a tak jsme na přání klientů navštívili poutní místo Lomec poblíž Vodňan. Zde jsme v místním kostele Jména Panny Marie poseděli, načerpali energii z tohoto krásného místa a přečetli si o dějinách Lomce. Po rozjímání v kostelíčku klienti usedli do stínu na nedalekou studnu a dali si občerstvení v podobě výborného štrůdlu a kávy. Příjemně strávené dopoledne završila osvěžující zmrzlina v Protivíně. A pak již bylo načase ubírat se vyhlídkovou jízdou po malebných jihočeských vesničkách zpět do domova.

BORŮVKOBRANÍ

Opět nastal čas na naše výtečné borůvkové koláče. Borůvky věnovala paní Vlčková z Bavorova, která je pro naše klienty každoročně sbírá v šumavských lesích. Zadělali jsme jednu velikou mísu kynutého těsta a pak se pustili do zdobení a pečení. Při práci si klientky, které přiložily ruce k dílu, zazpívaly a zároveň si všichni přítomní zavzpomínali na časy, kdy se svými dětmi i rodiči chodívali na sběr borůvek do lesa. Koláče se povedly na výbornou a nutno podotknout, že se po nich jen zaprášilo. Byl to krásný „sladký“ den.

POUŤOVÁ ZÁBAVA V DRHOVLI

Ve středu 27.7. jsme jako každý rok uspořádali tradiční pouťovou zábavu. K tanci a poslechu nám přijela zahrát naše oblíbená strakonická skupina Rytmix p. Vladimíra Pavelky. Sešli jsme se na nádvoří našeho domova a těšili se na příjemnou zábavu. K občerstvení se podávaly pouťové koláčky, které v rámci aktivizačních dílen připravily klientky DS a DZR a k pití se roznášela voda s citronem, pomerančem či káva. Hudba s tancem, dobrá nálada, v takovém duchu se nesla naše pouťová akce. Lidé byli velice spokojeni, pochutnávali si na dobrotách a užívali si příjemnou atmosféru. Tímto děkujeme muzikantům za zpříjemnění krásného odpoledne a těšíme se na další akci.

HUDEBNÍ AKADEMIE POD VEDENÍM OLDŘICHA VLČKA

Středeční dopoledne 3.8.2022 bylo v písecké pobočce jiné, sváteční. Přišel nám zahrát hudební dirigent a houslista Oldřich Vlček se svojí hudební akademií. Se svým uměním se nám představili mladí i dospělí houslisté. Přivítali jsme zde i klienty z Drhově. Děkujeme za příjemné chvíle poslechu.

VÝLET DO SEDLICE

Další letní výlet nás zavedl do města Sedlice. Klientům byla umožněna prohlídka barokního kostela sv. Jakuba a kaple. To vše s podrobným výkladem, kterého se zhostila místní obyvatelka pí. Jirsová. Klienti obdivovali bohaté zdobení i výmalbu z roku 1902. V kapli nás neméně zaujal kamenný oltář zdobený květinami. Za zvuku zvonů se s námi pí. Jirsová rozloučila a my jí za vstřícnost a ochotu velice děkujeme. Výlet byl zakončen ochutnávkou zdejší vyhlášené zmrzliny. Naši klienti měli také možnost setkat se se svými známými, a tak o dobrou náladu nebyla nouze. Pro velký úspěch se do tohoto malebného města jistě ještě vypravíme.

TURNAJ V KUŽELKÁCH

Ve středu 13. 7. 2022 jsme pro naše klienty uspořádali sportovní klání v kuželkách. Heslem dopoledne bylo „není důležité vyhrát, ale zúčastnit se“ a všichni soutěžící si právem zasloužili sladkou odměnu.

ZÁMECKÝ PARK BLATNÁ

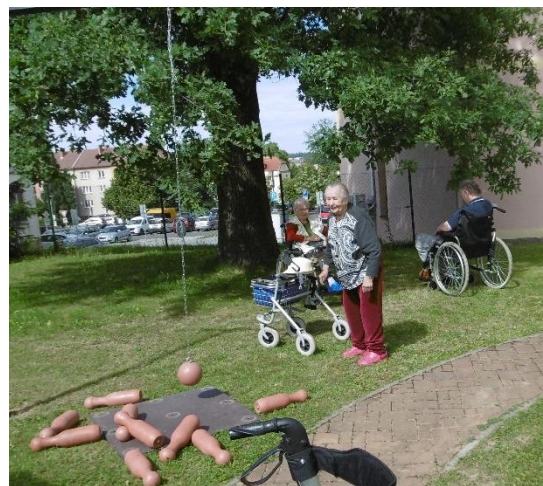
Další cílem našich letošních výletů se stal zámecký park v Blatné, který je místem, kam se naši klienti každoročně rádi vracejí. Parkem o rozloze 42 ha vedou cestičky s nádhernými alejemi, potůčky, mostky a jsou tu i lavičky, ze kterých je možné pozorovat daňky, pávy a od letošního roku i lamy alpaky. Obdivovali jsme i letité duby a mnoho dalších stromů, které jsou ozdobou parku. Po krásné procházce, při které jsme načerpali novou energii, jsme se občerstvili v nedaleké cukrárně v podzámčí kávou, zákuskem a pánové vychlazeným pivem. Počasí nám přálo a výlet byl bez chybičky.

VÝLET DO MAKOVA

Jedno z oblíbených míst, kam se s klienty vydat na výlet, je Záchranná stanice živočichů v Makově. Soustřeďuje poraněná, nemocná či opuštěná zvířata, poskytuje jim odborné ošetření, léčení a umožňuje jejich návrat do přírody. Nám byl ze strany ošetřovatele podán odborný výklad o práci stanice a viděli jsme všechna zvířata, která aktuálně v Makově jsou. Po prohlídce jsme si s klienty opekli špekáčky, poseděli u ohně a pochutnali si na nich ve stínu starých dubů.

MOBILNÍ ZAHRÁDKY

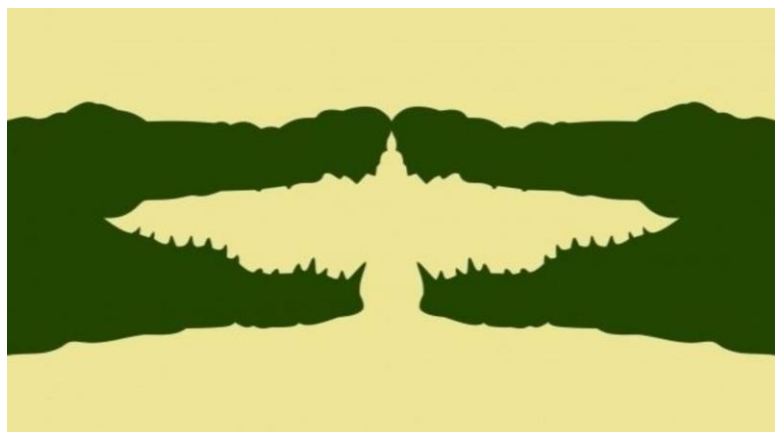
Díky finančním prostředkům, obdrženým ze sbírky „Ježíškova vnoučata“ Nadačního fondu Českého rozhlasu, jsme pro naše klienty na jaře zakoupili dvě mobilní zahrádky. První z nich jsme osázeli letničkami a nyní nám dělá radost pestrostí květů a barev. Druhou se klienti rozhodli osadit bylinkami a rajčátky. Ty využijeme nejen při vaření v aktivizační dílně, ale i v rámci aktivizace s prvky smyslové terapie. Možnost znovu pracovat na zahrádce je pro mnohé klienty kvůli nepříznivému zdravotnímu stavu již nedosažitelná, ale u nás to nyní díky Ježíškovým vnoučatům dokážeme... Za zahrádky jsme moc rádi!

PRO CHYTRÉ HLAVY...

Kvíz: Co vidíte na obrázcích?

Prozradí to mnoho o vašem charakteru!

Pozorně si obrázek prohlédněte. Co vidíte jako první?

Pokud vidíte dva krokodýly: Máte rádi vše pod kontrolou, a pokud to jen trochu jde, snažíte se na sebe přebírat veškerou odpovědnost. Jste typicky vůdčí osobnost. Rozený manažer nebo šéf.

Pokud vidíte ptáka s roztaženými křídly: Na první pohled můžete působit, jako byste neměli vlastní názor. Ale pozor, tak to není! Jste pouze velmi tolerantní a snažíte se vždy najít kompromis. Jste velmi vstřícní a přátelští a vaše okolí vás má velmi rádo.

Doplňte jídlo:

Francouzské, americké, rané
Škvarkové, kachní, vepřové
Ruská, hanácká, polská
Makové, tvarohové, povidlové
Slunečnicový, olivový, řepkový
Hořká, mléčná, bílá
Suché, červené, šumivé
Bramborový, segedínský, mexický
Plzeňské, krušovické, popovické
Videňský, smažený, přírodní
Vepřové, hovězí, kuřecí
Vaječný, kokosový, čokoládový
Míchaná, sázená, ztracená
Minerální, pitná, užitková
Indický, cejlonský, gruzínský
Krupicová, nastavovaná, bramborová
Brazílská, vídeňská, turecká
Hanácký, vlašský, bramborový
Italská, ruská, vanilková
Uherský, šunkový, gothajský
Bramborové, houskové, ovocné

Kterých 5 obrázků z vrchního rámečku chybí ve spodním?

© Paměťář

Doplňte dvě písmena na začátek a dvě na konec a získejte tak smysluplná slova:

__EBNI__

__ROB__

__UKOVN__

__VADLI__

__HATST__

__MARÁD__

__UNEČNI__

__VOV__

__AKE__

__TER__

__RUŇ__

1)

LUŠTĚNÍ

Nejvíc věcí na rovinu se dozvíš teprve v době, kdy už to

Milan Růžička

AGÁVE, AKTIN, BALTIK, BENZÍN, BISTRO, BRKO, ČASY,
DIAGONÁLA, EDÉM, HANÁ, HISTORKY, HOMONYMA, IDEA,
KIVI, KOSTLIVCI, KVIZ, LITERÁTI, OBHLÍDKA, OSEL, OVSÍK,
PLST, POLOHOPIS

3)

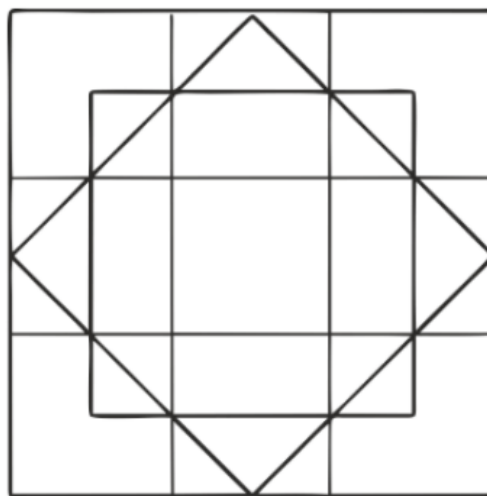
ANAGRAMY

1. Jaké umělecké dílo se skrývá ve slově CHAOS?
2. Jaká květina se skrývá ve slově PRACH?
3. Jaké město se skrývá ve slově PETLICE?
4. Jaká část těla se skrývá ve slově KABEL?
5. Jaký muž se skrývá ve slově MAKLEŘ?

2)

VYŘEŠTE

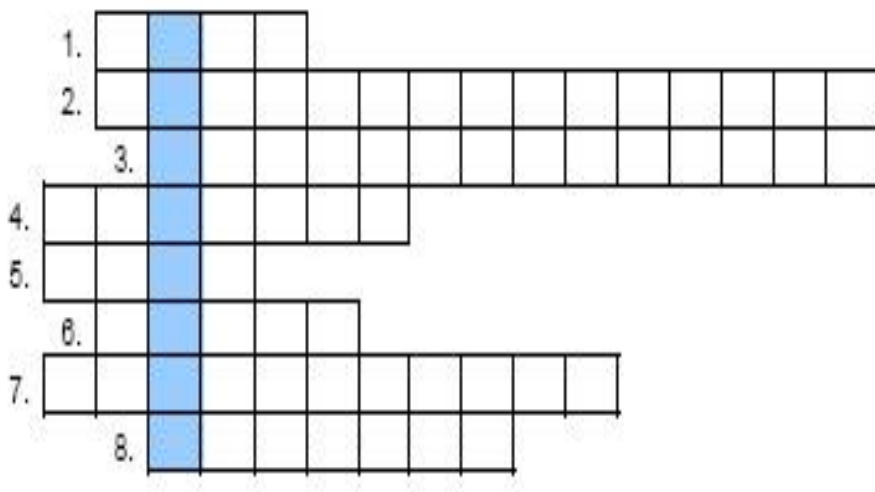
Dokážete spočítat, kolik je na obrázku čtverců?

4)

Tajenka vám prozradí, že největší rybník v České republice se jmenuje...
(víceslovné odpovědi se píší bez mezer)

1. 2. největší město v ČR
2. Kraj ČR s největším počtem obyvatel
3. 51. nejlidnatější město v ČR
4. Stát s nejdelší hranicí s ČR
5. Řeka s největší plochou povodí v ČR
6. Největší jezero v ČR
7. Kraj ČR s nejmenším počtem obcí
8. Místo v ČR s nejvyšší naměřenou denní maximální teplotou vzduchu v roce

latinské přísloví

POMŮCKA: EE, ORA, OTS, PTA, TI	RUSKÁ ŘEKA	2. DÍL TAJENKY	PŘEDNÍ STRANA MINCE		KVŮLI	STUPEŇ RYCHLOSTI	AKCIOVÁ SPOLEČ- NOST ZKR.		3. DÍL TAJENKY	OBDĚLANÁ RÝČEM	BÝVALÁ JEDNOTKA JASU
ČÁSTI VOZU SLOVENSKY				KÓD LETIŠ- TÉ PORT ALSWORTH				ZNAČKA LIMONÁD			
				ČÍNSKÝ LIT. SOUDCE							
ŠITÝ SPOJ				OPĚTOVNÝ START							
				CHEM. ZN. RADIA							
CYSTA MAZOVÉ ŽLÁZY							LEPENKY				SPORTOVNÍ KLUB ZKR.
							CIZÍ ZNAČKA KOSMETIKY				
	HODINA ITALSKY				DĚTSKÝ POZDRAV			ESTONSKÝ OPER. PĚV.			
	ZKR. UMĚL. ŠKOLY				INIC. HER. RÁZLOVÉ			OKR. VETER. ZAŘÍZENÍ			
ASOCIACE ČESKÝCH ZAHŘÁD- KÁŘŮ ZKR.				SIBIŘSKÁ KUNOVITÁ ŠELMA							
				IRONIE							
MOJI			CITOSLOVCE VRČENÍ			TVŮJI				STROMO- ŘADÍ MN. Č.	CHEM. ZN. TANTALU
			HOVOROVÝ SOUHLAS			JMÉNO PSA					
DOVEDNÝ					PŘIZNAT VINU						
					KATEŘINA DOMÁCKY						
	ZKRATKA VOJENSKÉ HODNOSTI	MUŽSKÉ JMÉNO						ALENA DOMÁCKY			
		BÝV. RUSKÝ VLÁDCE						ŽACÍ NÁSTROJ			
ZNAČKA KILO- COULOMBU			NÁPLŇ DO BUCHET				SEVERO- MORAVSKÁ ENERGETIKA				ZEVNITŘ
			MINISTER. OBRANY				PŘEDLOŽKA				
1. DÍL TAJENKY						OBLÁ STŘEŠNÍ KRYTINA					
MÁLO HOVOR.						INICIÁLY HERCE PAVELKY			HOLANDSKÁ ŘEKA		

Seřad'te podle abecedy následující slova

Šťovík, růže, heřmánek, pelyněk, aloe, kontryhel, cibule, lopuch, dracena, zázvor, meduňka, sasanka, česnek, fenykl, jetel, tulipán, netřesk, orlíček, ibišek, vrba

[illegible]

Rešení str. 19: 1) Osmisměrka: ... když už to jde z kopce, 2) čtverce: 24 3) Anagramy: SOCHA, ČHRA, TEPICE, LEBKA, MLEKAR